herpy

PILGIFTSGRODOR

Machalilla poison frog

Epipedobates machalilla

Epipedobates machalilla är en smal, dämpat färgad pilgiftsgroda på 14-18 mm med brun rygg och en ljus strimma längs sidan. Den lever bara i låglandet och de torra skogarna i västra Ecuador. Arten hålls knappast, och skötseln bygger på klimatet och de nära släktingarna.

Familj: Dendrobatidae

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**14-18 mm** nos-kloaklängd
Livslängd	**8-10 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Marklevande**
Biotop	**Torrskog och regnskog**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fångenskap	**Inget** Uppfödda djur. Viltfångade djur kan behålla giftet länge
Svårighetsgrad	**Erfaren**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**40 × 40 × 40 cm** L × B × H för 3 vuxna djur
Temperatur, dag	**22-27 °C**
Temperatur, natt	**19-22 °C**
Luftfuktighet	**80-100 %**
Vatten	**Vattenskål** djup 1-2 cm
UVB	**Valfritt** Fergusonzon 1
Föda	**Små leddjur (hoppstjärtar, bananflugor)**
Hålls	**Parvis eller i grupp**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Utveckling	**Grodynglen bärs till vatten**
Äggläggning	**På marken**
Ägg per läggning	**15**
Kläckning	**18-22 dagar**
Larvtid	**42-70 dagar** från kläckning till metamorfos
Larvföda	**Alger/växter och färdigfoder**
Yngelvård	**Vaktar äggen och bär grodynglen**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Epipedobates machalilla är en liten, smal pilgiftsgroda och en av släktets minsta. Hanarna mäter 14-16 mm och honorna 15-18 mm från nos till kloak. Huvudet är längre än brett, trumhinnan är liten, fingrarna har ingen simhud, och tårna har utvidgade tåplattor. Ryggen är olivbrun till mörk kaffebrun med mörkbruna, ofta x-formade teckningar över skuldrorna, och en gräddgul till gräddvit strimma löper snett från ögat längs sidan. Frambenen är orange, ögat är guldfärgat och buken är gräddfärgad. Nära typlokalen har djuren en orange till klart röd fläck i ljumsken; i andra bestånd saknas den.

Arten hör till de dämpat färgade arterna i släktet utan skarp varningsfärg. Den beskrevs av Luis Coloma 1995 som *Colostethus machalilla* och är nära släkt med *Epipedobates anthonyi* och *Epipedobates tricolor*.

Släktet har gifter i huden som grodorna får från födan i naturen; uppfödda djur är giftfria. För *E. machalilla* är giftet inte dokumenterat, men vissa bestånd kan ha kemiskt försvar. Tvätta händerna före och efter kontakt.

Utbredning och livsmiljö

Epipedobates machalilla förekommer bara i västra Ecuador, väster om Anderna. Den är känd från provinserna Manabí, Santa Elena, Guayas, Los Ríos, Bolívar och El Oro, bl.a. från Machalilla nationalpark, Reserva Jouneche och Reserva Ecológica Manglares Churute, från 10 till 515 meters höjd. Mot norr har den hittats i övergången till Chocóregnskogen. Äldre uppgifter öster om Anderna är felaktiga.

IUCN räknar arten som livskraftig (LC), men beståndet minskar eftersom skog röjs för jordbruk och virke.

> **Naturlig utbredning:** Ecuador.

LIVSMILJÖ

Epipedobates machalilla lever i torra och lågt belägna skogar på Ecuadors Stillahavskust. Klimatet är tropiskt med en regntid och en lång torrperiod, då många träd i torrskogen fäller bladen. Grodorna är dagaktiva och lever på skogsbotten och i lövskiktet, och hanarna bär grodynglen till kanten av vattendrag eller till pölar. Temperatur och luftfuktighet på grodornas livsmiljöer har inte mätts.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

Skötsel

TERRARIET

Det finns bara lite kunskap om skötseln av *Epipedobates machalilla*, och arten hålls knappast. Skötseln bygger på klimatet i utbredningsområdet och på de nära släktingarna *Epipedobates anthonyi* och *Epipedobates tricolor*, som den liknar i storlek och levnadssätt. Siffrorna för terrarium, klimat, larvtid och livslängd är lånade från *E. tricolor*.

Ett par eller en hane och två honor ska ha ett terrarium på minst 40 × 40 × 40 cm. Bygg upp botten med ett dräneringslager av lecakulor, en vattengenomsläpplig duk och ett substrat av jord, mossa och kokosfiber. Ett tjockt lager blad ger gömslen och äggläggningsplatser. Lägg till kork, rötter och en tät beplantning av robusta växter. Täck ventilationsöppningarna med fint nät.

Håll arten för sig och inte tillsammans med andra pilgiftsgrodor, inte heller *E. anthonyi*, så att arterna inte korsas.

Läs mer: Terrarieuppbyggnad och bioaktiv botten

TEMPERATUR

Håll 22-27 °C på dagen med lite svalare och lite varmare platser i terrariet, och 19-22 °C på natten. Arten lever lägre och varmare än *Epipedobates tricolor*, så den övre delen av intervallet passar. Håll luften under 28 °C, och undvik direkt sol och lokal uppvärmning; långvarig värme stressar grodor. Mät med en digital termometer nere i terrariet. En svalare och torrare period på vintern motsvarar torrperioden i naturen och ger djuren en paus från förökningen.

LUFTFUKTIGHET OCH SPRAYNING

Luftfuktigheten ska vara 80-100 %. Spraya flera gånger om dagen eller använd ett regnsystem, t.ex. tre gånger dagligen i 20-60 sekunder, så att blad och inredning är torra igen efter omkring en timme. Använd regn- eller osmosvatten. Efterliknas torrperioden sprayas det kortare och mer sällan, men lövskiktet ska alltid ha fuktiga platser, så att grodorna kan välja. Botten får inte bli vattensjuk, och stillastående luft ska undvikas.

VATTEN OCH VATTENKVALITET

En låg vattenskål med 1-2 cm vatten, som grodorna lätt tar sig upp ur, räcker. Använd regnvatten, osmosvatten eller avklorerat kranvatten, och byt det ofta. Groddjur tar upp vatten och ämnen genom huden, så tvål, rengöringsmedel, klor och handkräm får inte komma i närheten. Grodyngel föds upp i egna behållare (se Ägg och grodyngel).

Läs mer: Uppfödning av grodyngel

LJUS OCH UVB

Ljuset är till för växterna: lysrör eller LED-lister i omkring 12 timmar om dagen. De närbesläktade arterna trivs utan UVB, så det är valfritt. Vill man ge det, håll sig till Fergusonzon 1 med gott om skugga och tätt lövverk.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Epipedobates machalilla är liten och tar små bytesdjur: hoppstjärtar och bananflugor (*Drosophila melanogaster*), och som vuxen också den större *Drosophila hydei* och nykläckta syrsor. Utfodra 2-3 gånger i veckan och bara så mycket som grodorna äter på några minuter. Pudra födan med vitamin- och mineralpulver för groddjur, och ge foderdjuren bra föda själva. Fånga inte foderdjur i naturen; de kan bära parasiter och bekämpningsmedel.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

BETEENDE OCH HANTERING

Hanarna är sannolikt revirhävdande och ropar från sittplatser på marken och i lövskiktet, liksom de nära släktingarna. Arten hålls bäst som ett par eller en liten grupp i ett terrarium med många siktbarriärer och gömställen. Håll utkik så att inget djur jagas ihållande. Hantera inte djuren: huden är tunn och tål inte tvål, salt och kräm från händerna. Ska en groda flyttas, locka in den i en ren plastburk.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Honorna är något större än hanarna, och hanarna ropar. Åldern vid könsmognad är inte dokumenterad för arten; hos *Epipedobates tricolor* börjar förökningen 6-10 månader efter metamorfosen. Det säkraste är att föda upp en grupp ungar tillsammans och se vem som ropar.

PARNING

Förökningen följer sannolikt regntiden. I terrariet kan en svalare och torrare period följd av kraftigare sprayning sätta igång djuren. Parningen sker med huvudamplexus. Detaljer om läte och parning är inte dokumenterade för arten.

ÄGG OCH GRODYNGEL

Honan lägger omkring 15 ägg på marken eller under blad och lämnar dem sedan. Äggen är omkring 1,6 mm och därmed de minsta och minst pigmenterade i släktet. Hanen vaktar äggen, och när grodynglen kläcks bär han dem till vatten och försvarar dem aggressivt.

Grodynglen föds upp enskilt eller tillsammans i baljor med regn- eller osmosvatten vid 22-24 °C, först bara 1-2 cm djupt, och får fiskflingor, spirulina och dafnier varje dag.

METAMORFOS

Grodynglen kläcks omkring 20 dagar efter befruktningen. Larvtiden är 6-10 veckor (42-70 dagar). När frambenen kommer ska det finnas en mjuk övergång från vatten till land med stenar, kork eller växter, så att de små grodorna lätt kan ta sig upp.

UPPFÖDNING AV UNGAR

De nyomvandlade ungarna är mycket små och flyttas till ett litet terrarium med samma klimat och ett lövlager att gömma sig i. Ge hoppstjärtar och de minsta bananflugorna dagligen, pudrade med vitamin- och mineralpulver. Tillväxt och ålder vid flytt är inte dokumenterade för arten.

Hälsa och vanliga misstag

Sjukdomar är inte dokumenterade specifikt för arten. Det som gäller för släktet gäller sannolikt också här:

- Chytridsvamp (*Batrachochytrium dendrobatidis*), som kan utrota hela bestånd. Håll nya djur i karantän, låt testa dem och desinficera inredningen.
- Tändsticksben hos ungar som utvecklar för svaga eller inga framben. Orsaken är inte klarlagd; födan och för många grodyngel i samma vatten misstänks.
- Värme över 28 °C under längre tid, som ger slöhet och aptitlöshet.
- Uttorkning vid låg luftfuktighet utan tillgång till vatten.

Kontakta en veterinär med kunskap om groddjur om ett djur är slött, avmagrat eller får sår på huden.

Läs mer: Karantän och hygien

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.

Hela guiden med karta och uppdateringar: herpy.org/sv/pilgiftsgrodor/epipedobates-machalilla